

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФКАЦІЙНА РОБОТА

НУБІП України

11.05 - МКР. 1738 «С» 20.11.12. 007. ПЗ

ЧЕКАН ІВАН ЮРІЙОВИЧ

НУБІП України

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

УДК 657.471-057.54

ПОГОДЖЕНО ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
 Декан економічного факультету Завідувач кафедри обліку та
 оподаткування

Діброва А. Д. Гуцаленко Л.В.
 (підпис) (підпис)
 " " 2021р. " " 2021р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему
 " Облік і контроль розрахунків з підрядниками та прийняття
 управлінських рішень щодо їх оптимізації "

Спеціальність

071 – "Облік і оподаткування"

Освітня програма Облік і аудит
 Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньої програми

д.е.н., професор

(науковий ступінь та вчене звання)

Керівник
 кваліфікаційної
 роботи
 к.е.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

Калюга Є.В.

(підпис)

(ПІБ)

Ганяйло О.М.

Кондрицька Т.П.

(підпис)

(ПІБ)

Чекан І.Ю.

Виконав

(підпис)

(ПІБ студента)

Київ – 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та оподаткування

д.е.н., проф. _____ Калюга Є.В.

2020р.

ЗАВДАННЯ

до виконання магістерської кваліфікаційної роботи студента

Чекана Івана Юрійовича

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність **071 "Облік і оподаткування"**
(код і назва)

Орієнтація освітньої програми **освітньо- професійна**

Тема магістерської роботи: **«Облік і контроль розрахунків з підрядниками та прийняття управлінських рішень щодо їх оптимізації»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від "12" листопада 2020 р. №1738 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру **2021.11.15**

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові акти, літературні джерела вітчизняних та зарубіжних науковців, первинні документи, фінансова та податкова звітність...

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Економічна сутність розрахунків з підрядниками
2. Організація обліку розрахунків з підрядниками
3. Контроль розрахунків з підрядниками

Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки

Дата видачі завдання "12" листопада 2020 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи

Ганяйло О.М.
Кондрицька Т.П.

Завдання прийняв до виконання

Чекан І.Ю.

НУБІП України

Реферат

на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою:

НУБІП України

«Облік і контроль розрахунків з підрядниками та прийняття управлінських рішень щодо їх оптимізації»

У кваліфікаційній магістерській роботі розкривається науковий підхід щодо розрахунків з підрядниками.

У вступі обгрунтовано актуальність питань, які досліджуються в роботі, визначено об'єкт дослідження та завдання даної роботи.

Охарактеризовано економічний зміст розрахунків з підрядниками, зокрема їх види та форми.

Наведено організаційно-економічну характеристику діяльності об'єкту дослідження, розглянуто основні засади організації обліку розрахунків з підрядниками, їх синтетичний і аналітичний облік..

Проведено контроль розрахунків з підрядниками, узагальнено результати перевірки, проаналізовано вплив результатів контролю на прийняття управлінських рішень.

У висновках кваліфікаційної магістерської роботи узагальнено отримані результати дослідження, наведено рекомендації щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків з підрядниками.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: підрядники, розрахунки, бухгалтерський облік,

контроль, аналітичний облік, внутрішній контроль, інформаційні джерела.

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ	6
1.1 Економічний зміст розрахунків з підрядниками.....	6
1.2 Види і форми розрахунків з підрядниками.....	11
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПІДРЯДНИКАМИ.....	18
2.1 Організаційно-економічна характеристика.....	18
2.2 Організація обліку розрахунків з підрядниками.....	21
2.3 Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з підрядниками.....	26
2.4 Комп'ютеризація обліку розрахунків з підрядниками.....	30
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ.....	33
3.1 Методичні прийоми контролю.....	33
3.2 Послідовність контролю розрахунків з підрядниками.....	36
3.3 Узагальнення результатів контролю та шляхи покращення розрахунків з підрядниками.....	42
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ	55

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

Система суспільно-господарських відносин, зокрема фінансових відносин, на рівні держави і на рівні суб'єктів господарської діяльності обумовлює збільшення обсягів та видів інформації. Правильна організація розрахункових відносин приводить до вдосконалення економічних зв'язків, поліпшення договірної та розрахункової дисципліни, тому від виконання зобов'язань та своєчасності здійснення розрахунків залежить подальше майбутнє договірних відносин між учасниками.

Такі важливі фінансові показники, як платоспроможність і ліквідність, обчислюються з огляду на облікові дані про заборгованість по розрахунках і характеризують фінансовий стан кожного окремого підприємства й держави загалом, впливають на рівень їх інвестиційної привабливості, кредитоспроможності, загальної рентабельності діяльності.

Однак у сучасних умовах у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019) і запровадженням карантинних заходів як на території України, так і в усьому світовому просторі виникли значні зміни у взаємовідносинах і розрахунках між суб'єктами господарювання, що вплинуло на їх фінансові результати діяльності.

Проблеми організації, контролю та оптимізації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також їх достовірного відображення у фінансовій звітності висвітлені у працях багатьох науковців не тільки з облікової, але й з правової площини. Серед вітчизняних учених проблемні аспекти стосовно обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками досліджували О.А. Агаркова, Л.В. Безкоровайна, Г.В. Власюк, О.С.Гудзь, А.О. Фатенок-Ткачук, Е.Ф. Югас.

Дослідження проблематики обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками знаходять своє відображення у працях зарубіжних учених. В них розглянуто наукові підходи до регулювання, підтримання оптимальної частки

поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги у фінансовій звітності, обґрунтовано їх вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємств.

У зв'язку з введенням Постановою КМУ No 211 в Україні карантину наукові дослідження зазначеної проблеми обмежені. Проте у спеціалізованих друкованих та електронних виданнях є низка публікацій практиків, пояснення державних органів, присвячених висвітленню окремих аспектів організації процесу постачання та взаєморозрахунків під час карантину.

Через неординарність ситуації з поширенням коронавірусу та проявами пандемії COVID-19 в Україні існує надзвичайно висока невизначеність щодо подальшого її перебігу, тому можна з дуже високим ступенем вірогідності припустити необхідність змін умов або навіть припинення діяльності суб'єктами господарювання з огляду на конфлікти інтересів різних соціальних і бізнесових груп, які проявилися сьогодні в Україні. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками є важливим елементом у системі бухгалтерського обліку.

Мета дослідження у кваліфікаційній магістерській роботі полягає у вивченні методики обліку та контролю розрахунків з підрядниками на досліджуваному підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Згідно поставленої мети, основними завданнями магістерської роботи наступні:

- розглянути економічну сутність сутності розрахунків з підрядниками;
- охарактеризувати види та форми розрахунків з підрядниками;
- проаналізувати показники діяльності досліджуваного підприємства;
- розглянути особливості організації обліку розрахунків з підрядниками;
- оцінити стан облік розрахунків з підрядниками на досліджуваному підприємстві;

– розглянути особливості комп'ютеризації обліку розрахунків з підрядниками;

– охарактеризувати методичні прийоми контролю у тому числі внутрішнього;

вивчити методiku контролю розрахунків з підрядниками;

– узагальнити матеріали контролю та запропонувати шляхи покращення розрахунків з підрядниками.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є облік розрахунків з підрядниками. Предметом дослідження є контроль розрахунків з підрядниками на підприємстві.

Теоретичну основу дослідження складають наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, матеріали наукових конференцій і

досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, фінансова та статистична звітність підприємства.

В процесі роботи над магістерською роботою застосовувалися наступні методи дослідження: аналізу, синтезу, логічного узагальнення – при дослідженні сутності розрахунків з постачальниками і підрядниками та формулюванні висновків; порівняльного аналізу для оцінки показників діяльності підприємства.

По результатам дослідження опубліковано тези на тему:

1. «Порядок дисконтування кредиторської заборгованості» VI

Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Облік, оподаткування, контроль та аналіз в активізації діяльності економічних суб'єктів», 25 березня 2021р..

2. «Особливості внутрішньогосподарського контролю розрахунків з

підрядниками» I міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Міжнародні тенденції формування професійної компетентності фахівців з обліку і оподаткування», 16-17 вересня.

НУБІП України

РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА СУТЬ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ

1.1 Економічний зміст розрахунків з підрядниками

НУБІП України

Головною нормативною базою, що регулює зобов'язання в Україні, є Господарський та Цивільний кодекси. Методологічні засади формування в обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності визначено НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 11 «Зобов'язання», П(С)БО 13 «Фінансові інструменти». Разом із тим у П(С)БО 11 не наведено визначення поняття «зобов'язання» [1–5]. Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» визначено, що зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [6]. Тлумачення поняття «зобов'язання» у нормативній літературі подано нами в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Трактування зобов'язань у нормативних документах

Нормативний акт	Визначення
Господарський кодекс України, ст. 173 [1]	зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником (учасниками) відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених цим Кодексом, у силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний учинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо) або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управлена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.
Цивільний кодекс України, ст. 509 [2]	Зобов'язанням є правовідношенням, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

НІ(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», п. 3 [3]	2 Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.
МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [7]	Зобов'язання – існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якої, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

Таким чином, зобов'язання – це заборгованість перед кредитором (постачальниками, підрядниками, державою, працівниками тощо), наявність якої зменшує економічні вигоди підприємства і його капітал. У цивільному та

господарському праві зобов'язання виникає з договору незалежно від того, чи

відбулися вже певні дії щодо його виконання. В обліку в момент підписання договору зобов'язання не відображається. Важливим складником зобов'язань підприємства є розрахунки з постачальниками та підрядниками. Ефективність

контролю господарської діяльності, зокрема операцій щодо розрахунків із

постачальниками підприємства та фактів їх зміни, залежить від раціональної його організації та чітко сформованої методики, яка передбачає наявність

последовного переліку етапів, методів та прийомів контролю та відповідного пакету розроблених робочих документів контролера для проведення

внутрішньогосподарського контролю обраного об'єкта і базується на

визначеному переліку систематизованих джерел інформації.

Облік поточних зобов'язань розпочинається з його визнання, оцінки та фіксації в системі рахунків. на сьогодні у питанні визнання зобов'язань НІ(С)БО

та МСФЗ узгоджені (оцінка їх може бути достовірно визначена та існує

ймовірність зменшення економічних вигід внаслідок погашення існуючої заборгованості). Щодо оцінки зобов'язань, існує ряд відмінностей. Україна все

активніше переходить на міжнародні стандарти, тож їх узгодженість з національними є першочерговим завданням.

Сутність кредиторської заборгованості полягає у тому, що це не тільки частина майна організації, як правило кошти, але і товарно-матеріальні цінності, наприклад у зобов'язаннях по товарному кредиту [5, с. 31].

Зобов'язання підприємства за розрахунками з постачальниками та підрядниками – це короткострокові зобов'язання, що виникають при постачанні продукції або наданні послуг. Дані зобов'язання повинні погашатися згідно договорів про купівлю-продаж товарів, що укладається з постачальниками або підрядниками [6, с. 18].

В умовах поглиблення входження України до світового економічного простору виникає необхідність гармонізації національних стандартів ведення обліку згідно з міжнародними. У сучасних умовах в Україні здійснюється адаптація національної системи обліку і звітності до міжнародних стандартів. Це нерозривне пов'язано із удосконаленням системи бухгалтерського обліку, одним з центральних елементів якої є облік поточних зобов'язань підприємства.

Міжнародні стандарти мають рекомендаційний характер та не домінують над національними положеннями, які регулюють ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в певній країні та є невід'ємною частиною національного господарського законодавства про діяльність суб'єктів господарювання.

Національні НП(С)БО охоплюють всі чинні МСФЗ, але не копіюють їх. Деякі національні стандарти об'єднують положення кількох МСФЗ, а у деяких випадках передбачають національні стандарти, що не мають аналогічного міжнародного стандарту. Структура стандарту визначається обсягом і змістом питань, що він розглядає. Національні НП(С)БО, так само як і МСФЗ, складаються структурно із таких частин: 1. загальні положення, 2. визнання і класифікація об'єкта бухгалтерського обліку, 3. оцінка об'єкта бухгалтерського обліку, її складові і порядок визначення, указуються прийняті методи оцінки, 4. характеристика обліку об'єкта бухгалтерського обліку, виходячи з загальноприйнятих принципів, 5. розкриття інформації про об'єкти бухгалтерського обліку в фінансовій звітності, 6. додатки.

Однією із основних принципових відмінностей НП(С)БО від МСФЗ є жорстка регламентація дій бухгалтера. у українському бухгалтерському обліку є єдиний план рахунків, який є обов'язковим для застосування усіма суб'єктами господарської діяльності.

НП(С)БО традиційно орієнтуються на запити регулюючих органів (податкова служба, держкомстат та інші), у той час як МСФЗ (IFRS; IAS) головним чином орієнтовані на користувачів, що мають дійсний або потенціальний фінансовий інтерес до суб'єкта звітності: акціонерів, інвесторів, контрагентів [7, с. 361].

МСФЗ 1 пояснює процедури, яких суб'єкт господарювання повинен дотримуватись при застосуванні МСФЗ вперше як основи для підготовки свого фінансового звіту. дата переходу на МСФЗ – початок першого періоду, за яким суб'єкт господарювання подає повну порівняльну інформацію згідно із МСФЗ в своїй першій фінансовій звітності за МСФЗ.

При складанні фінансової звітності вперше із використанням положень МСФЗ 1 компанія повинна врахувати низку обов'язкових вимог. По-перше, формуючи показники фінансової звітності, не повинні бути використані перехідні положення, які містяться у інших стандартах. По-друге, враховуючи, що в МСФЗ 1 запропоновані дев'ять винятків, що можуть бути реалізовані при складанні фінансової звітності, слід обов'язково виконати три із них, а по шести інших виконання є добровільним.

Суб'єкт господарювання повинен підготувати баланс за МСФЗ на дату переходу на МСФЗ. Баланс на дату переходу на МСФЗ є відправною точкою для наступного бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання відповідно до МСФЗ у процесі підготовки балансу на дату переходу на МСФЗ суб'єкт господарювання, як правило, повинен скоригувати суми, про які він звітував попередньо на ту саму дату, використовуючи свої попередні загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку. коригування мають бути відображені та безпосередньо в нерозподіленому прибутку, та в іншій відповідній категорії капіталу на дату переходу на МСФЗ.

Облік поточних зобов'язань розпочинається із його визнання, оцінки або фіксації у системі рахунків, якщо в питанні визнання зобов'язань НП(С)БО або МСФЗ узгоджені (оцінка їх може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигід внаслідок погашення існуючої заборгованості), отже щодо оцінки зобов'язань існує ряд відмінностей.

Так, за НП(С)БО 11 поточні зобов'язання відображаються у балансі за сумою погашення, згідно із МСБО 13 окремі види зобов'язань можуть оцінюватись з застосуванням попередніх оцінок, у МСФЗ для визначення балансової вартості використовують такі види оцінок як історична собівартість, поточна собівартість, вартість розрахунку (платежу), теперішня вартість, справедлива вартість [2, с. 100].

Що ж стосується питання списання заборгованості із балансу, то і за НП(С)БО, та за МСБО однаково визначається момент списання заборгованості із балансу: коли воно погашене, анульоване або строк його дії пройшов [2, с. 100].

При здійсненні оплати по рахунками на підприємствах виникають проблеми обліку кредиторської заборгованості по рахунками, бо оплата може бути повною та частковою.

Порядок розкриття інформації про зобов'язання в звітності за НП(С)БО також дещо відрізняється від МСФЗ, різниця відображення у балансі полягає лише в відмінності структури статей вітчизняної і міжнародної звітності.

За НП(С)БО 11 в балансі усі поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення, тобто у розділі «Поточні зобов'язання» відображається сума, що буде фактично сплачена суб'єктом господарювання при погашенні таких зобов'язань [4, с. 2].

За МСФЗ зобов'язання відображаються у пасиві балансу як сальдо рахунку «рахунки до сплати» в розділі «Поточні зобов'язання» [2, с. 100].

Якщо підприємство має зарубіжних контрагентів або у фінансову звітність включається зарубіжне підприємство шляхом консолідації чи методом участі у капіталі, то у діяльності будуть виникати курсові різниці, і тоді потрібно

застосовувати МСБО 21 «вплив зміни валютних курсів» і МСФ 39 «Фінансові інструменти».

Курсова різниця за «стратегічними заборгованостями» у відносинах з закордонними одиницями господарювання за МСБО у окремій фінансовій

звітності відноситься на прибутки чи збитки. в звітах, які містять дані іноземної господариниці та підприємства, що звітує (консолідована звітність, якщо іноземна господариниця – дочірнє підприємство), такі курсові різниці початково відносять на інший сукупний прибуток. У НП(С)БО – відноситься до додаткового капіталу

та відображається в іншому сукупному доході. Перекласифікація курсових

різниць за звітами іноземних одиниць господарювання з власного капіталу на прибутки чи збитки за МСБО здійснюється при вибутті іноземної господарювання одиниці, а також при втраті контролю, суттєвого впливу чи спільного контролю щодо дочірнього, асоційованого чи спільного підприємства.

за НП(С)БО – проводиться при продажі або ліквідації іноземної одиниці господарювання. за МСБО курсові різниці за внутрішньогруповими монетарними статтями при консолідації відносять на прибутки або збитки. в частині монетарних компонентів чистих інвестицій – на інший сукупний прибуток. У НП(С)БО такі курсові різниці спеціально не регламентовані.

1.2 Види та форми розрахунків з постачальниками та підрядниками

Від класифікації зобов'язань на підприємстві залежить правильність їх обліку, своєчасність погашення і дає змогу уникнути виникнення нових.

Залежно від терміну погашення зобов'язання поділяються на поточні і довгострокові рис.1.1.

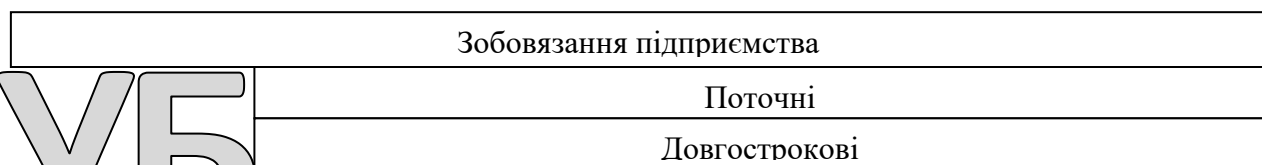

Рис. 1.1. Класифікація зобов'язань за терміном погашенням

НУБІП України

Згідно із НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зобов'язання класифікується як поточне, якщо воно було погашене протягом операційного циклу підприємства чи дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Всі інші зобов'язання є довгостроковими [1].

НУБІП України

Поточні зобов'язання - зобов'язання, що будуть погашені протягом операційного циклу підприємства чи повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання - усі інші зобов'язання, які не є поточними.

НУБІП України

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються у балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов і виду зобов'язань. До довгострокових зобов'язань належать: довгострокові кредити банків; інші довгострокові фінансові зобов'язання; відстрочені податкові зобов'язання; інші довгострокові зобов'язання [1].

НУБІП України

До поточних зобов'язань підприємств і організацій належать (рис. 1.2):

- заборгованість за усіма видами платежів до бюджету, зокрема податки з заробітної плати;

НУБІП України

- заборгованість з заробітної плати штатного та нештатного персоналу, із допомоги за тимчасовою непрацездатністю, за стипендіями аспірантам і учням;
- зобов'язання за відрахуваннями до Єдиного соціального внеску;

Поточні зобов'язання	
НУБ	заборгованість за всіма видами платежів до бюджету
	заборгованість із заробітної плати
	зобов'язання за відрахуваннями до ЄСВ
	авансові платежі
	кредиторська заборгованість постачальникам і підрядникам

Рис. 1.2. Класифікація поточних зобов'язань

НУБІП України

- авансові платежі, отримані від фізичних та юридичних осіб у рахунок поставок продукції, виконання робіт, надання послуг;

кредиторська заборгованість постачальникам та підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги.

Найпоширенішим видом кредиторської заборгованості в сучасному господарюванні є заборгованість перед постачальниками і підрядниками за поставлені виробничі запаси, надані послуги та не сплачені у необхідні терміни роботи. Кредиторська заборгованість – тимчасово задучені суб'єктом в власне користування грошові кошти, що підлягають поверненню юридичній чи фізичній особі [29, с. 205].

Тобто між суб'єктами економічної діяльності спочатку виникають зобов'язання, що ведуться у розрізі розрахунків, які в результаті дає кредиторську заборгованість, яка має бути погашена у певний термін. За економічним змістом розрахунки поділяються на дві основні групи (системи) (рис.1.3).

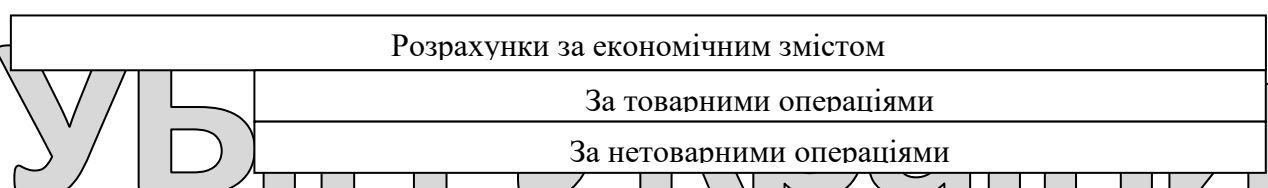

Рис. 1.3. Види розрахунків за економічним змістом

До товарних операцій відносять - усі розрахунки між підприємствами та господарськими організаціями за реалізовану продукцію, виконані роботи, послуги та придбані матеріальні цінності і послуги; а до нетоварних – відповідні платежі до бюджету; одержання та повернення банківських кредитів, сплата страхових платежів, розрахунки за претензіями, нестачами та крадіжками і різні інші розрахунки [29, с. 205].

Та найбільшу питому вагу у розрахунках підприємств мають розрахунки по товарним операціям – за реалізовану продукцію, виконані роботи та надані послуги, одержані матеріальні цінності і послуги. Отже, розрахунки із постачальниками та підрядниками займають особливе місце системі кредиторської заборгованості, здійснюються як у готівковій, так і безготівковій формі [29, с. 205].

При здійсненні розрахунків із постачальниками та підрядниками можна користуватися готівковими, або безготівковими формами (рис. 1.4).

Форми розрахунків з постачальниками і підрядниками	
	Готівкові
	Безготівкові

Рис. 1.4. Форми розрахунків з постачальниками і підрядниками

Постачальники та покупці (споживачі) мають право вільного вибору форми безготівкових розрахунків та способу платежу, які узгоджуються при укладанні договорів поставок чи договорів підряду. Банк не втручається в договірні відносини і вибір форм розрахунків та способу платежу.

Недотримання принципів організації безготівкових розрахунків призводить до кризи всієї системи розрахунків (платіжної кризи).

Готівкова форма розрахунків застосовується за обслуговування населення - виплата заробітної плати, матеріального заохочення, дивідендів, пенсій, грошової допомоги. Отримуючи грошові доходи, населення витрачає їх на купівлю товарів, продуктів харчування, оплачує послуги та здійснює інші платежі.

Безготівкові розрахунки - це грошові рзрахунки, що здійснюються за допомогою записів на рахунках в банках, коли гроші (кошти) списуються із рахунка платника та переказуються на рахунок отримувача коштів [32, с. 105].

Відповідно до територіального розміщення підприємств (покупців - продавців) та банківських установ, які їх обслуговують, безготівкові розрахунки поділяються на місцеві, міжміські і міжнародні (рис. 1.5).

Форми розрахунків з постачальниками і підрядниками	
	Міжміські
	Міжнародні
	Місцев

Рис. 1.5. Форми розрахунків відповідно до територіального розміщення

Місцеві розрахунки здійснюються між покупцем та постачальником продукції, якщо їх обслуговує одна установа банку чи коли банк постачальника та банк покупця розміщені у тому самому населеному пункті.

Міжміські - це розрахунки, що здійснюються між покупцем та постачальником через банки (постачальника та покупця), які знаходяться у різних регіонах.

Міжнародні - це розрахунки, що здійснюються за операціями купівлі-продажу через банк постачальника, яким є зарубіжний банк.

Розрахунки із постачальниками і підрядниками здійснюється після відвантаження товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт чи надання послуг або одночасно із ними з згодою організації чи по її дорученню, чи по передоплаті.

Безготівкові розрахунки здійснюються у різних формах. Різні форми розрахунків пов'язані із використанням різних видів розрахункових документів.

Операції за рахунками здійснюються за допомогою платіжних інструментів за формами, установленними банківськими правилами (нормативно-правовими актами Національного банку, внутрішніми положеннями банку тощо).

Варто розрізняти види платіжних інструментів, види розрахункових документів і форми безготівкових розрахунків.

Платіжний інструмент - засіб певної форми на паперовому, електронному або іншому виді носія інформації, використання якого ініціює переказ коштів з відповідного рахунку платника.

До платіжних інструментів відносять документи на переказ, розрахункові документи і спеціальні платіжні засоби (платіжні картки).

Форми розрахункових документів, документів на переказ готівки для банків, а також міжбанківських розрахункових документів встановлює Національний банк України; форми документів за операціями із застосуванням спеціальних платіжних засобів і інших документів, які використовують в платіжних системах для ініціювання переказу, встановлюють правилами

платіжних систем і повинні містити обов'язкові реквізити, встановлені Національним банком України.

Датою визнання у покупця зобов'язань перед постачальниками є момент переходу права власності на одержані активи. Тобто кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги необхідно відображати в системі рахунків бухгалтерського обліку в разі дотримання таких умов:

- по-перше, від постачальників отримано вигоди та ризики, пов'язані з правом власності на придбані активи;

- по-друге, постачальники не здійснюють подальше управління і контроль за реалізованими активами;

- по-третє, сума зобов'язань перед постачальниками може бути достовірно визначеною [38, с. 98].

Ефективна система розрахунків з постачальниками і підрядниками залежить від платіжної дисципліни покупця, обраного платіжного інструменту, і також наявності оперативного контролю за станом розрахунків. Правильно налагоджена система розрахунків на підприємстві має суттєвий вплив на зобов'язання і фінансовий стан підприємства загалом.

При цьому кількість підприємств (підприємців), з якими здійснюються готівкові розрахунки, протягом дня не обмежується. Відображення у обліку цих операцій регулюється і Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 13 «Подання поточних активів і поточних зобов'язань». Ознайомившись з вищезазначеними Положеннями, слід зазначити певні відмінності від НП(С)БО

11 «Зобов'язання». Для визнання заборгованості перед постачальниками і підрядниками (відповідно до міжнародних і національних вимог) мають виконуватись такі вимоги:

- існує ймовірність зменшення економічних вигід унаслідок погашення цієї заборгованості;

- її оцінка може бути достовірно визначеною [38, с. 98].

Щодо оцінки заборгованості перед постачальниками і підрядниками, то тут виникають певні відмінності. Відповідно до НП(С)БО 11, такі зобов'язання

вдображаються у балансі за сумою погашення, а от МСБО13 наголошує на тому, що для визначення балансової вартості використовують такі види оцінок, як історична собівартість, поточна собівартість, вартість розрахунку (платежу), теперішня вартість, справедлива вартість.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ

НУБІП України

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

НУБІП України

ТОВ «Ресурс Центр Плюс» є середнім підприємством, яке здійснює виробництво сільськогосподарську продукцію на півдні Одеської області.

Підприємство володіє суттєвими площами продуктивних багаторічних насаджень, потужним переробним комплексом та високим рекреаційним потенціалом. Відповідно, вірогідні перспективи розвитку підприємства будуть здійснюватися у напрямках розвитку сільськогосподарського виробництва, у напрямку розвитку та збільшення об'ємів первинного виноробства, а також рекреації.

НУБІП України

Підприємство у 2011 році здійснювало виробничу діяльність на власних виробничих потужностях.

НУБІП України

На сьогоднішній день близько 900 га земель використовується для вирощування винограду (багаторічні насадження), близько 600 га - для вирощування озимої пшениці, гороху та інших культур, враховуючи кормові та технічні.

НУБІП України

У власності підприємства - виноробний комплекс первинної переробки винограду. Одним із основних видів діяльності підприємства є, зокрема, первинне виноробство та виробництво виноградних виноматеріалів.

НУБІП України

Підприємство має рекреаційний комплекс - базу відпочинку, що наразі використовується як соціальний об'єкт, але є придатною для комерційного використання, що є одним з перспективних напрямків розвитку Підприємства.

Станом на кінець 2020 року середня кількість працівників підприємства складає 123 осіб.

НУБІП України

Підприємство за усі роки з моменту створення зберегло основні напрямки своєї виробничої діяльності, творчий потенціал, технічну оснащеність та продовжує вести активну роботу з підтримання власної ділової репутації як на

вітчизняному ринку, так і на міжнародному рівні. Основні відомості про емітента наведені у табл.2.1

Таблиця 2.1

Основні відомості про емітента

1. Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «Ресурс Центр Плюс»
2. Скорочене найменування (за наявності).	ТОВ «Ресурс Центр Плюс»
3. Дата проведення державної реєстрації	29.12.2003
4. Територія (область)	Одеська область
5. Статутний капітал (грн.)	6316000.00
6. Відсоток акцій у статутному капіталі, що належать державі	0.000
7. Відсоток акцій (часток, паїв) статутного капіталу, що передано до статутного капіталу державного (національного) акціонерного товариства та/або холдингової компанії	0.000
8. Середня кількість працівників (осіб)	123
9. Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	
01.50	ЗМІШАНЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО
01.21	ВИРОЩУВАННЯ ВИНОГРАДУ
01.19	ВИРОЩУВАННЯ ІНШИХ ОДНОРІЧНИХ І ДВОРІЧНИХ КУЛЬТУР
10. Банки, що обслуговують емітента	
1) Найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті	Філія ПУМБ в м.Одеса
2) МФО банку	328191
3) IBAN	UA503281910000026002964868615
4) Найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у іноземній валюті	ОТП Банк
5) МФО банку	300528
6) IBAN	UA703005280000026001101302330

Керівництво вбачає перспективи у подальшому розвитку виробництва винограду, підвищення врожайності, якості врожаю; розвиток туристичного та рекреаційного напрямку.

Динаміка та структура джерел майна наведена у таблиці 2.2

Таблиця 2.2
Динаміка та структура джерел майна ТОВ «Ресурс Центр Плюс» за 2019-2020рр.

Показник (Пасив Балансу)	Попередній період		Звітний період		Відхилення		
	Сума, тис. грн	Структур а, %	Сума, тис. грн	Структур а, %	Абсолютн е, тис. грн	Структурн е, %	Темпи прирост у, %
Зареєстрован ий (пайовий) капітал	6316	1,45%	6316	1,40%	0	-0,05%	0,00%
Капітал у доцінках	103	0,02%	103	0,02%	0	0,00%	0,00%
Нерозподілен ий прибуток (непокритий збиток)	30879	71,05%	31780	70,42%	9016	-0,63%	2,92%
Дебіторська заборгованість Б: за товари роботи та послуги	1831	0,42%	2159	0,48%	328	0,06%	17,91%
за розрахунками з бюджетом	292	0,07%	381	0,08%	89	0,02%	30,48%
за розрахунками зі страхування	49	0,01%	47	0,01%	-2	0,00%	0,00%
за розрахунками з оплати праці	177	0,04%	176	0,04%	-1	0,00%	0,00%
за одержаними авансами	-	-	-	-	-	-	0,00%
Баланс	43462 2	100,00%	45129 4	100,00%			

Здійснивши аналіз динаміки та структури джерел майна ТОВ «Ресурс Центр Плюс» за 2019-2020рр., можна зробити висновок, що найбільше найбільше зросла стаття дебіторська заборгованість, а саме на 0,06%, а

найбільше структурне відхилення в сторону зменшення спостерігається за стеттею нерозподілений прибуток.

2.2 Організація обліку розрахунків з підрядниками

Здійснюючи свою виробничу господарську діяльність підприємства вступають в розрахункові відносини з іншими підприємствами, організаціями і особами. Ці розрахунки пов'язані з формуванням основних і оборотних засобів, отриманням послуг.

Правильна організація розрахунків потребує суворого дотримання фінансової дисципліни, власної оплати боргів по зобов'язаннях і забезпечення своєчасного одержання коштів за реалізовану продукцію, тому бухгалтерський облік процесу постачання повинен забезпечити управлінський персонал інформацією щодо наявності на підприємстві необхідної номенклатури виробничих запасів (зокрема, за кількісними і якісними ознаками), про стан розрахунків із постачальниками та підрядниками (наявність дебіторської та кредиторської заборгованості) та гранично допустимі строки їх проведення, а також про залучення кредитних ресурсів для забезпечення підприємства необхідними матеріалами [44, с. 68].

Організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками повинна забезпечити своєчасну перевірку розрахунків з постачальниками та підрядниками та попередження прострочення кредиторської заборгованості.

Відносини з постачальниками та підрядниками мають складний характер, зумовлений економічною ситуацією в країні, формуванням нових видів економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання, податковою політикою, зміною потреб, поведінки покупців, тощо. Підприємства постійно ведуть розрахунки з постачальниками за придбані в них основні засоби, сировину, матеріали й інші товарно-матеріальні цінності і послуги; з покупцями

- за куплені ними товари; із замовниками - за виконані роботи і послуги [44, с. 68].

Основним документом з розрахункових взаємовідносин з постачальниками у ТОВ «Ресурс центр плюс» є рахунок-фактура, який служить підставою для оформлення відповідних банківських платіжних документів на перерахунок заборгованості: платіжних вимог, акредитивів, платіжних доручень, розрахункових чеків (лімітованих, не лімітованих).

Рахунок-фактуру виписує постачальник на товарно-матеріальні цінності, які відпускаються. В документі зазначаються наступні реквізити: постачальник і його адреса, а також номер поточного рахунку в банку за місцем знаходження, станція відправлення і станція прибуття вантажу, дата і спосіб відвантаження тощо. В ньому вказується найменування цінностей за видами, одиниці виміру, кількість, ціна і сума, а також сума на яку відпущено товару всього. В документі

обов'язково роблять посилання на договір, згідно якого відпущені матеріальні цінності, вказують номер квитанції і накладних за якими відпущені матеріальні цінності. Рахунки-фактури постачальників ретельно перевіряє з точки зору правильності заповнення всіх реквізитів, цін і після перевірки відповідності кількості одержаного і вказаного в рахунку-фактурі вантажу, їх застосовують

для записів в реєстрах бухгалтерського обліку. У випадку невідповідності одержаного вантажу з даними рахунків-фактур пред'являють претензію постачальнику [44, с. 68].

У господарській діяльності ТОВ «Ресурс центр плюс» відпуск за плату або безоплатна передача запасів, основних засобів, худоби, грошових коштів і цінних паперів здійснюється за довіреністю одержувача, що передбачено Інструкцією про порядок реєстрації виданих, повернутих та використаних довіреностей на одержання цінностей, затвердженою наказом МФУ № 99 від 16.05.96 р.

Довіреність на отримання ТМЦ у ТОВ «Ресурс центр плюс» оформляється на бланках типових форм. Обов'язковими реквізитами є найменування юридичної особи, номер банківського рахунку та назва установи банку, строк

дії довіреності, кому довіряється одержання ТМЦ із зазначенням паспортних даних, найменування і кількість ТМЦ, підпис і розшифрування підпису керівника підприємства, печатка. Незаповнені рядки довіреності повинні

прокреслюватись. Довіреності та журнал обліку виданих довіреностей повинні зберігатись у особи, відповідальної за реєстрацію довіреностей. Довіреність на одержання ТМЦ видається тільки посадовим особам даного підприємства. Керівник підприємства затверджує перелік посад яким надається відповідне право на одержання ТМЦ за довіреністю та призначає особу, що здійснює виписування та реєстрацію довіреностей.

Зі складу постачальника отримують товар за довіреністю із пред'явленням паспорта при цьому довіреність залишається у постачальника, незалежно від строку її дії. Далі завідувач складу постачальника разом з іншими первинними документами здає довіреність до бухгалтерії свого підприємства. Строк дії довіреності встановлюється в залежності від можливості одержання та вивезення відповідних цінностей, але не більше 10 днів.

Не пізніше наступного дня після кожної доставки на ТОВ «Ресурс центр плюс» одержаних за довіреністю цінностей, особа, якій видано довіреність зобов'язана надати працівнику який видав довіреність документ про одержання нею цінностей та їх здачу на склад (повинна відзвітуватись). Невикористані довіреності повинні бути повернуті працівнику бухгалтерії не пізніше наступного дня після закінчення строку їх дії.

При цьому залежно від того, використана довіреність або повернута невикористаною, в журналі реєстрації довіреностей робиться відмітка про номери документів що підтверджують отримання цінностей або написом «невикористані» про погашення довіреності. Невикористані довіреності зберігаються на підприємстві протягом строку, встановленого для первинних документів.

Приймання виконаних підприємником робіт і послуг у ТОВ «Ресурс центр плюс» оформляється, як правило, актами прийому робіт (послуг), у яких

наводяться відомості про обсяг, якість і терміни виконаних робіт(послуг) та їхню вартість.

Послуги автотранспорту у ТОВ «Ресурс-центр плюс» оформляються товарно-транспортними накладними. Окремі роботи (послуги) можуть оформлятися іншими встановленими для них документами (квитанції, замовлення тощо).

Належним чином оформлені документи підписуються стороною, яка передає, і стороною, яка приймає.

Порядок та форми розрахунків між підрядником та покупцем визначаються в господарських договорах. Це найбільш розповсюджена і важлива підстава виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин в ринковій економіці.

Обов'язковою умовою укладання договорів має бути максимально точне відображення зобов'язань обох сторін.

Відповідальність за своєчасну і якісну підготовку необхідних матеріалів та оформлення договірних відносин, а також облік, реєстрацію, зберігання договорів рекомендується покладати на службу, відповідальну за підготовку і оформлення договірних відносин відповідно до покладених на неї функцій (матеріально-технічного забезпечення, збуту, комерційну, маркетингу, менеджменту, технічного контролю, реклами, капітального будівництва, фінансів, транспорту, інші служби відповідно до їх функцій в порядку, визначеному на підприємстві).

Договір вважається оформленим після погодження з усіма відповідальними особами.

Якщо з часом сторони бажають змінити певні початкові умови договору, повинна бути підписана додаткова угода.

Про реальність укладання договору поставки свідчить наявність таких документів: журнал обліку вантажів, що надійшли (М-1); акт про приймання матеріалів (М-7); акт про виявлені дефекти устаткування (М-17); накладні на

випуск ТМЦ; прибутковий ордер (М-4); товарно-транспортна накладна (1-ТН); податкова накладна; платіжні і розрахункові документи.

Порушення договірних зобов'язань тягне за собою значні економічні наслідки для обох учасників договору (табл. 2.3),

Таблиця 2.3

Можливі причини порушення договірних зобов'язань та їх наслідки

Причина порушень	Зміст завданої шкоди	Наслідки порушень договірних зобов'язань
Неритмічна поставка сировини у строки, передбачені договором	Зменшення обсягу виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)	Недоодержання прибутку, збільшення умовних постійних витрат в собівартості продукції, сплата штрафних санкцій (пеня, неустойка)
Перебої з постачанням електроенергії	Простої устаткування і працівників	Додаткові виплати заробітної плати та нарахування на неї (соціальне страхування, Пенсійний фонд тощо), сплата штрафних санкцій за недопоставку продукції
Поставка некондиційної сировини, матеріалів і комплектуючих деталей	Зниження обсягів виробництва і якості продукції, збільшення трудомісткості технологічних процесів	Перевитрати заробітної плати на технологічних процесах (разом з нарахуванням на неї), штрафні санкції за порушення асортименту і якості продукції
Виробничий брак (внутрішній)	Виявлення виробничого браку продукції (виконаних робіт, послуг)	Витрати заробітної плати з нарахуванням на неї, матеріальні та енергетичні витрати
Поставка сировини і комплектуючих деталей, не передбачених договором	Вантажно-розвантажувальні роботи і зберігання на складах, відправлення матеріалів за розпорядженням власника (постачальника)	Витрати заробітної плати з нарахуваннями на неї, використання складських приміщень, транспортні витрати
Зовнішній брак сировини, виявлений у процесі виробництва	Невідповідність стандартам і технічним умовам одержаної від постачальника сировини, матеріалів, заготовок (прихований заводський брак), виявлений у процесі виробництва продукції (робіт, послуг) або при використанні цієї продукції	Собівартість браку, витрати на відшкодування затрат, завданих споживачу у зв'язку з придбанням продукції (робіт, послуг), виготовлення продукції з використанням виробів з прихованим дефектом, витрат на демонтаж виробів, а також транспортні витрати, які з'явилися внаслідок змін бракованої продукції, недоодержаний прибуток, витрати на сплату штрафних санкцій

Продовження таблиці 2.3		
1	2	3
Транспортування продукції повітряним транспортом у зв'язку з порушенням графіка поставок	Додаткові витрати на контейнерну упаковку продукції, вантажно-розвантажувальні роботи, страхування вантажів, завищення тарифів на транспортування продукції	Вартість додаткових робіт для поставки продукції повітряним транспортом, подорожчання транспортних послуг, фактичних порівняно з передбаченим планом
Непоставка сировини, деталей, продукції за договором	Придбання сировини, деталей, продукції у іншого постачальника, консервація технологічного процесу	Збитки, пов'язані з придбання сировини, деталей, продукції у іншого постачальника; витрати на консервацію або закриття виробництва, сплачені штрафні санкції
Розкрадання або пошкодження інструментів, господарського інвентарю	Безгосподарність, незабезпечення внутрішньо-господарського контролю за збереженням цінностей	Вартість інструментів, господарського інвентарю сума уцінки пошкодженого майна, витрати на ремонт
Заміна асортименту виготовленої продукції (робіт, послуг) на менш рентабельну	Перепрофілювання виробництва у зв'язку з невиконанням договірних зобов'язань по корпоративних поставках сировини або порушенням вимог якості	Недоодержання прибутку, оплата штрафних санкцій

Порядок проходження документації, пов'язаної з укладанням договорів на підприємстві, повинен бути встановлений наказом або положенням, в залежності від кількості договорів.

2.3 Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з підрядниками

В процесі господарської діяльності підприємства постійно вступають в різні розрахункові відносини із постачальниками і підрядниками щоб уникнути порушень і зловживань під час здійснення розрахункових операцій, потрібно проводити постійний контроль над їх проведенням і відображенням в

бухгалтерському обліку, наявність торговельної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги може бути як позитивним моментом фінансово-господарської діяльності, так і негативним. Якщо вона є в межах сум і термінів, які передбачені договорами, то це надає можливість користуватися деякий час додатковими фінансовими ресурсами. З іншого боку, за наявності значних сум кредиторської заборгованості відбувається зниження показників платоспроможності суб'єктів господарювання, які можуть стати причиною відмови третіх сторін (контрагентів, фінансових установ і т. д.) від співпраці.

Основою виникнення розрахункових операцій з постачальниками і підрядниками є укладення договору. При цьому виникає юридичне зобов'язання, яке не відображається на рахунках бухгалтерського обліку і в балансі, його відображення у обліку розпочнеться тоді, коли суб'єкти господарювання, які уклали договір, перейдуть до виконання взятих на себе зобов'язань і за наявності умов відповідно до НП(С)БО 11: оцінка зобов'язання зможе бути достовірно визначена; існуватиме ймовірність зменшення економічних вигод в майбутньому внаслідок погашення зобов'язання [1]. В разі невиконання укладених договорів можуть застосовуватися штрафні санкції, які теж повинно знайти відображення в бухгалтерському обліку. Виникнення неузгодженості правового і облікового середовища негативно впливає на формування звітної інформації щодо розрахункових операцій підприємства. Для вирішення цієї проблеми М. Демченко та в.М. Прохорова пропонують відображати юридичні зобов'язання на рахунках позабалансового обліку, використовуючи рахунок 042 «непередбачені зобов'язання». Доцільним є також зазначення інформації про юридичні зобов'язання й в примітках до фінансової звітності. Після перетворення юридичних зобов'язань на такі, які відповідають усім критеріям бухгалтерського обліку, запропоновано проводити їх виключення із позабалансового обліку і відображати як на балансових рахунках, так і у балансі підприємства [2, с. 100]. Можна погодитися із думкою авторів статті, адже відображення зобов'язань підприємства таким чином сприятиме забезпеченню користувачів фінансової звітності достовірною і обґрунтованою інформацією

про борги підприємства і його платоспроможність.

В господарській діяльності підприємств виникають обставини, що впливають на своєчасне виконання зобов'язань або взагалі припиняють їх

здійснення. такими обставинами можуть бути тимчасова або стійка фінансова

неплатоспроможність, банкрутство, надзвичайні події. це означає, які під час

здійснення розрахунків з постачальниками і підрядниками у бухгалтерському

обліку може виникати як дебіторська заборгованість (в разі здійснення

передоплати), так і кредиторська заборгованість (за умови здійснення такої

оплати після поставки товару або надання послуги). отже, виконання своєчас-

ної перевірки розрахунків з постачальниками і підрядниками, попередження

прострочення кредиторської заборгованості повинні бути основою у організації

їх обліку.

Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані

товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги

використовується рахунок 63 «розрахунки з постачальниками та підрядниками»,

який має лише три субрахунки. на нашу думку, така деталізація не є достатньою,

оскільки потрібно враховувати терміни погашення заборгованості, а також

виконання умов погашення. Для вдосконалення ведення бухгалтерського обліку

кредиторської заборгованості за конкретними- договорами пропонуємо ввести

додаткові аналітичні рахунки до рахунка 63:

- 6311 «заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»;

- 6312 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»;

- 6313 «безнадійна заборгованість перед вітчизняними постачальниками»;

- 6321 «заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»;

- 6322 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками»;

6323 «безнадійна заборгованість перед іноземними постачальниками».

застосування у обліку даних рахунків сприятиме контролю над

кредиторською заборгованістю, термінами її сплати, які дасть змогу більш правильно планувати потоки грошових коштів з урахуванням необхідності проведення розрахунків з постачальниками і підрядниками.

У табл. 2.3 відображено облік операцій з постачальниками за попереднім авансом у ТОВ «Ресурс центр плюс» у квітні 2021 р.

Таблиця 2.4

Облік операцій з постачальниками за попереднім авансом у ТОВ «Ресурс центр плюс» у квітні 2021 р.

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Перераховано аванс ТОВ «Цукор»	371	311	150250
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	644	25041
Отримано цукро від ТОВ «Цукор»	201	631	250630
Відображено податковий кредит з ПДВ	644	631	50126
Зараховано аванс, який було сплачено	631	371	150250

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату

У табл. 2.4 відображено облік операцій з постачальниками за попереднім отриманням ТМЦ у ТОВ «Ресурс центр плюс» у квітні 2021 р.

Таблиця 2.5

Облік операцій з постачальниками за попереднім отриманням ТМЦ у ТОВ «Ресурс центр плюс» у вересні 2021 р.

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Отримано сировину від ТОВ «Киїхарчзавод»	201	631	560360
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	644	25041
Перераховано ТОВ «Киїхарчзавод» за отриману сировину	631	311	560360

У табл. 2.5 відображено облік ТЗВ у ТОВ «Ресурс центр плюс» у квітні 2021 р.

Таблиця 2.6

Облік операцій з ТЗВ ТМЦ у ТОВ «Ресурс центр плюс» у грудні 2021 р.

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Відображено вартість ТЗВ	20	631.1	250600
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	631.1	50120
Оплачено за ТЗВ ТОВ «ПослугІнф»	631.1	311	250600
Отримано від постачальника обладання	152	631.2	310400
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	631.2	62080
Нараховано заборгованість за виконанні роботи перед ТОВ «Буд»	151	631.3	65432
Нараховано податковий кредит з ПДВ	641	631	13086
Погашено заборгованість перед ТОВ «Буд» коштами, які видано підзвітній особі	631	372	65432

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунка) на сплату.

2.4 Особливості обліку розрахунків з підрядниками в умовах комп'ютерного середовища

Для облік розрахунків із постачальниками і підрядниками у ТОВ «Ресурс центр плюс» використовують 1С:Підприємство.

Щоб зберігати договори взаєморозрахунків, укладених з партнерами, в системі 1С:Підприємство є вид довідників "Договори контрагентів". Щоб правильно оформити будь-яку господарську операцію, вказуємо договір з будь-яким із запропонованих видів: "З покупцем", "С постачальником" та іншими видами зі списку. Щоб сформувати, або подивитися перелік договорів, які створені раніше, скористаємося переліком контрагентів по кнопці "Все договори". Взаєморозрахунки виробляють за договором в загальному і документам розрахунку. Облік взаєморозрахунків за розрахунковими документам виконується для видів "З покупцями", "С комісіонерами", "З постачальниками", "С комітентами".

У договорі задаємо тип цін, який буде використовуватися. Також можемо поставити вид ведення взаєморозрахунків в однойменному реквізиті. Ця

операція дає можливість об'єднання договорів за різними партнерам при призначенні однакових видів взаєморозрахунків. Це можуть бути договори таких видів: кредитний, на поставку, довгостроковий, разовий і інші. Дана особливість виступає у вигляді допоміжної аналітики в звітах по взаєморозрахунках з контрагентами. Вид взаєморозрахунків вибираємо з однойменного довідника.

1С:Підприємство не зобов'язує кожного разу власноруч вводити рахунок розрахунків з партнерами при кожному оформленні документа. Після того, як бухгалтер поставив в документі договір і партнера, програма підставить оптимально відповідні рахунки в авторежимі. При установці рахунків за

замовчуванням система спирається на реєстр відомостей "Рахунки обліку розрахунків з контрагентами". Всі записи даного реєстра містять такі відомості:

- підприємство
- контрагент

договір

- вид розрахунку за договорами

- рахунки, які будемо використовувати для розрахунків з партнерами

в різних випадках: для розрахунків з постачальниками, для розрахунків з покупцями, за авансом і інші

– податкове призначення, заданий при продажу та купівлі у контрагентів, а також ставку ПДВ.

Реєстр відомостей "Рахунки обліку розрахунків з контрагентами" дає можливість установки рахунку обліку розрахунків для окремо взятого партнера або їх групи, договору і види розрахунків.

Всім підприємствам, облік господарської діяльності яких ведеться в програмі, задаємо персональний розрахунковий рахунок з групами партнерів, сформувавши при цьому потрібні записи реєстру. При первинній установці параметрів Інфобазы 1С:Підприємство реєстр рахунків обліку розрахунків з партнерами буде заповнений в авторежимі. Рахунок, який підставлений в документ в авторежимі, надалі можна змінити власноруч.

Акти звірки розрахунків легко створюються в програмі і зберігаються в журналі документів. При обліку за договором "Акт звірки розрахунків" може формуватися з аналітики "Контрагент" і за всіма договорами, укладеними з обраним контрагентом договору.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ

3.1 Методичні прийоми контролю

Особливу увагу під час проведення контролю розрахунків з постачальниками і підрядниками необхідно приділяти інвентаризації кредиторської заборгованості за відповідними звітними періодами. Для цього користуються Положенням «Про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879. Дані інвентаризації слід звірити з сумами, відображеними в Головній книзі і балансі за рахунком 63 «розрахунки з постачальниками і підрядниками».

інвентаризація кредиторської заборгованості полягає в звірці документів та записів в реєстрах обліку і перевірці обґрунтованості сум, відображених на відповідних рахунках, з оформленням контрольних дій актом інвентаризації. Звірчання підлягають залишки кредиторської заборгованості на початок звітного періоду, відображені у реєстрах бухгалтерського обліку, із залишками у попередньому звітному періоді, й уточнюється реальність кредиторської заборгованості.

Під час інвентаризації всім дебіторам підприємства кредитори повинні передати виписки з аналітичних рахунків про їх заборгованість, що пред'являються інвентаризаційній комісії для підтвердження реальності заборгованості. кредиторська заборгованості перевіряється щодо дотримання строку позовної давності, обґрунтованості сум, що обліковуються на рахунках обліку розрахунків з постачальниками і. у акті інвентаризації вказуються найменування проінвентаризованих субрахунків та суми виявленої неузгодженої кредиторської заборгованості і кредиторської заборгованості, щодо якої строк позовної давності минув. До акта інвентаризації розрахунків додається довідка про кредиторську заборгованість, щодо якої строк позовної давності минув, з зазначенням найменування та місцезнаходження таких кредиторів, суми, причини, дати та підстави виникнення заборгованості.

Контроль дотримання періодичності проведення інвентаризацій розрахунків з постачальниками і підрядниками проводять шляхом відслідковування даних книги реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій

підприємства, акта контрольної перевірки інвентаризації цінностей і відомості результатів інвентаризації [9].

Для перевірки достовірності первинних документів за якими здійсненні розрахункові операції, доцільно провести зустрічні звірки різних документів на даному підприємстві і зробити письмовий запит в відповідні підприємства про стан розрахунків, особливому контролю підлягають рахунки, за якими проводилися сторнувальні записи, записи щодо перерахування сум з одного рахунка на інший, а також ті, де складались бухгалтерські проведення на підставі довідок.

Кожна сума дебіторської та кредиторської заборгованості на окремих рахунках розглядається з погляду виникнення боргу, причини та давності створення заборгованості, реальності її одержання. Заборгованість, не сплачена у установлений строк, – це заборгованість зі строком сплати, що минув, тому необхідно з'ясувати причини її непогашення в визначені терміни.

Позовна давність вираховується з моменту виникнення права на подання позову. З цього приводу слід перевірити, або подавалися листи-нагадування про необхідність погашення боргу, або виставлялися претензії, або передані матеріали юридичній службі підприємства для подання позову.

Під час внутрішнього контролю торговельної кредиторської заборгованості необхідно встановити наявність і зміст договорів постачання продукції і товарів, визначити доцільність придобання, дотримання встановлених договором термінів та форм розрахунків. Щоб установити повноту оприбуткування матеріальних цінностей, слід зіставити дані про їх кількість та вартість за платіжними документами (платіжним дорученням та вимогами-дорученням) із даними документів на їх оприбуткування (рахунків, рахунків-фактур, товарно-транспортних накладних) та показниками аналітичного обліку розрахунків з постачальниками, книгами, картками складського обліку, звітами руху товарів. звертається увага на правильність застосування постачальниками цін, тарифів за послуги.

Рис. 3.1. Завдання внутрішньогосподарського контролю розрахунків з підрядниками

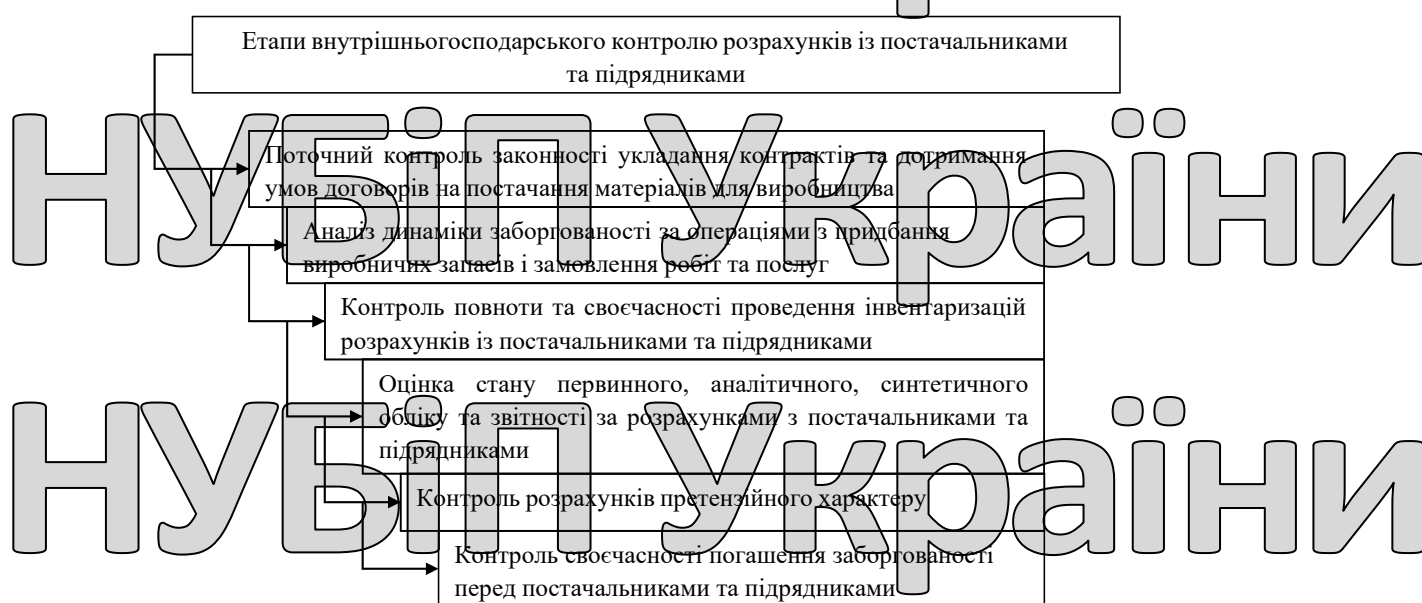

Рис. 3.2. Етапи внутрішньогосподарського контролю розрахунків з підрядниками

3.2 Контроль розрахунків з підрядниками

В процесі діяльності підприємства важлива роль відводиться контролю

розрахунків з постачальниками і підрядниками, оскільки, як відмічає Утенкова К.О., підприємства вступають в взаємовідносини із постачальниками і підрядниками з приводу придбання запасів, основних засобів, отримання послуг тощо. Такі операції супроводжуються відповідними розрахунками.

Постачальники (підрядники) – це підприємства, які відвантажують продукцію (виконують роботи, надають послуги) покупцям [22].

Мета контролю розрахунків із постачальниками і підрядниками відповідно до міжнародних стандартів контролю полягає в висловленні контролером незалежної професійної думки щодо правильності відображення в звітності

підприємства інформації про розрахунки із постачальниками і підрядниками. Виходячи з мети, основними завданнями, об'єктами і етапами контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками є наступні позиції [23].

Як слушно відмічає Білик М.Д., контроль розрахунків із постачальниками передбачає встановлення наявності договорів поставки матеріально-технічних засобів, перевірити доцільність їх придбання, дотримання встановлених договором розрахунків. Особливу увагу слід звернути на своєчасність поставок, відповідність кількості і якості поставленої продукції вимогам договору, на використання підприємством своїх прав в разі порушення умов договору, правильність і обґрунтованість цін. В разі перевірки повноти та правильності оприбуткування отриманих від постачальника запасів, дотримання діючих цін та тарифів завданням контролера є встановлення: наявності, достовірності і правильності оформлення договорів на доставку запасів; повноти і своєчасності оприбуткування запасів, які надійшли від постачальників; достовірності і законності розрахунків із постачальниками; дотримання строків позовної давності [3, с. 341].

Мета
контр
олю

підтвердити правильність відображення в обліку та своєчасність розрахунків підприємств із постачальниками та підрядниками

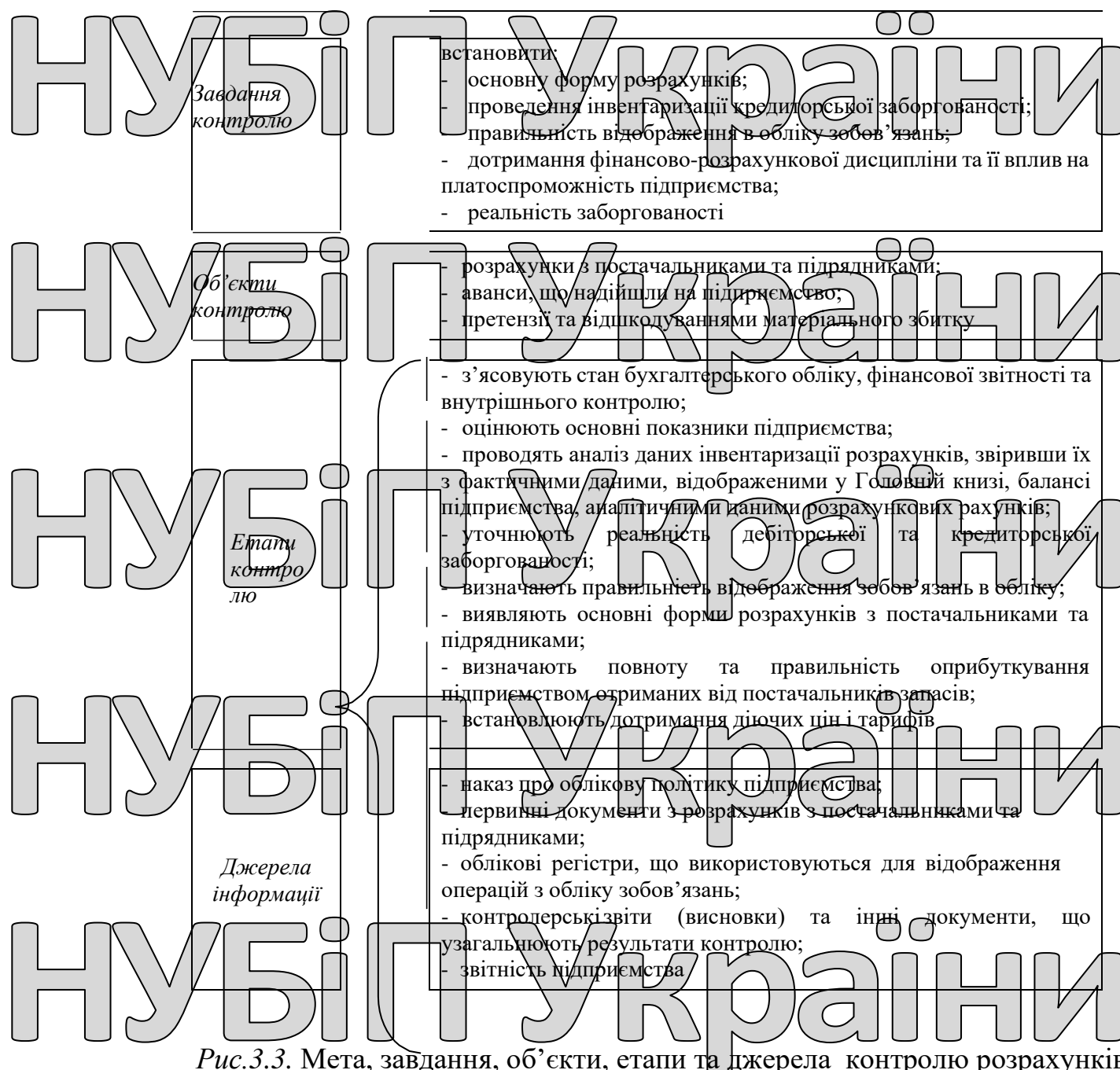

Рис.3.3. Мета, завдання, об'єкти, етапи та джерела контролю розрахунків

зпостачальниками та підрядниками

Достовірність надходження на підприємство запасів визначають зіставленням інформації, яка відображена у платіжних документах, книгах складського обліку, регістрах обліку, внутрішній звітності за розрахунками

тощо.

Перевіряючий має впевнитись в тому, що отримані запаси, виконані роботи і надані послуги документально оформлені відповідно до вимог рахунками-фактурами, платіжними вимогами, актами чи довідками приймання

виконаних будівельно-монтажних робіт тощо [3, с.341].

Перелік питань, що підлягають перевірці в ході контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками

перевірка стану обліку та контролю над зовнішніми розрахунковими операціями;

перевірка списання заборгованості з минулим терміном позову;

перевірка повноти та правильності розрахунків із постачальниками та підрядниками;

встановлення реальності дебіторської та кредиторської заборгованості;

перевірка наявності простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості;

перевірка обліку розрахунків за претензіями;

встановлення дебіторської та кредиторської заборгованості, за якою минув термін позову

Рис.3.4. Перелік питань, що підлягають перевірці в ході контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками

Ревізор при перевірці розрахунків з постачальниками та підрядниками має встановити правильність кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку, що дає змогу виявити не тільки помилки в відображенні у обліку розрахункових операцій, а й розкрити факти навмисного викривлення облікових даних із метою приховування допущених зловживань [3, с.342].

Ревізор повинен виявити в бухгалтерському балансі суми, щодо яких минув строк позовної давності, докладно проаналізувати й порівняти факти чи з'ясувати випадки, коли за рахунок нестягнутої кредиторської заборгованості отримана дебіторська заборгованість привласнювалася. У разі наявності дебіторської заборгованості постачальників аудитор повинен встановити дату виникнення та причини її утворення, приділити особливу увагу заборгованості із закінченим строком позовної давності, а також вжитим заходам, спрямованим на вилучення заборгованості постачальників [3, с.342].

Під час проведення контролю необхідно перевірити, чи здійснювалась інвентаризація розрахунків, а у разі необхідності здійснити зустрічну звірку і оформити її проміжним актом (таблиця 3.3).

АКТ ЗУСТРІЧНОЇ ЗВІРКИ РОЗРАХУНКІВ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ

ТОВ «Ресурс центр плюс» ТА ТОВ «ВЕСНА»

Контролером Івановою А.О. проведено взаємну звірку розрахунків міжгосподарствами ТОВ «Ресурс центр плюс» та «Весна» станом на 01.10.2019 р. При перевірці розрахунків встановлено:

Таблиця 3.1

№ пор.	Зміст запису	За даними бухгалтерського обліку			
		ТОВ «Ресурс центр плюс»		ТОВ «Весна»	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
	Сальдо до звірки розрахунків	2590			2890
1	Надійшло комбікорму за накладною № 151 від 10.07.2019 р.		15 002	15 002	
2	Надійшли блоки за накладною № 187 від 15.07.2019 р.		24 008	24 308	
Усього		2590	39 010	39 310	2890

Сума прописом: *тридцять шість тисяч чотиреста двадцять гривень*

Контролер

Головний бухгалтер ТОВ «Ресурс центр плюс»

Іванова А.О.

Григорчук Г.І.

Виняткову увагу приділяють спірним боргам. Спирними рахуються борги суб'єктів господарювання, якщо їх стягнення здійснюється через суд.

На практиці трапляються випадки, коли до суду передаються необґрунтовані позови для примусового стягнення дебіторської заборгованості із тим, щоб відмову суду використати для списання нереальної заборгованості на збитки. Контролеру слід мати на увазі, що будь-яка безнадійна дебіторська заборгованість, щодо якої є рішення суду чи господарського суду про відмову за позовом, є нереальною, та з'ясувати мотиви відмови в позові. [3, с.344].

За наявності дебіторської заборгованості, строк позовної давності якої минув, встановлюють правильність списання цих сум за рішенням керівництва підприємства на відповідний рахунок та законність такої операції.

Контролер повинен пам'ятати, що списання заборгованості на фінансові результати є її повним анулюванням. Заборгованість має обліковуватися на балансі протягом встановленого законодавством України строку із моменту її списання із тим, щоб можна було вжити заходів щодо її стягнення в разі виявлення боржника чи зміни його майнового становища. Для віднесення дебіторської

заборгованості на фінансові результати підприємство має обґрунтувати докази [3, с.345].

Керівництву підприємства необхідно звернути увагу на зауваження і рекомендації контролера та привести практику обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками у відповідність до діючих стандартів та інструкції щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Таблиця 3.2

Робочий документ контролера з перевірки достовірності відображення операцій з постачальниками

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки			
		За даними Плану рахунків		даними контролю	
		Дт	Кт	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6
1	Оприбутковано від постачальника необоротні активи, які потребують додаткових витрат зі встановлення	15	63	15	63
2	Оприбутковано виробничі запаси, МШП, товари відпостачальників	20	63	20	63
3	Акцентовано рахунок постачальника за виконані роботи, надані послуги	23	63	23	63
4	Виставлено претензію постачальнику за невиконання умов договору	374	63	374	63
5	Відображено вартість послуг, наданих підприємству постачальниками, у зв'язку з невиконанням гарантійних зобов'язань	47	63	47	63
6	Відображену суму податкового кредиту з ПДВ на одержані ТМЦ, роботи, послуги	64	63	64	63
7	Відображено послуги, надані підрядниками:	91	63	91	63
8	пов'язані з організацією виробництва				
9	пов'язані з організацією управління підприємством	92		92	
9	Відображено в обліку нарахування фінансових санкцій за невиконання договору перед постачальником	948	63	948	63

Слід зазначити, що з метою удосконалення розрахунків з постачальниками та підрядниками доцільно на підприємстві створити службу внутрішнього контролю. На думку Сирцевої С.В. та Кербак М.М., створення системи внутрішнього контролю на підприємстві дасть змогу [7]:

НУБІП УКРАЇНИ

- забезпечити ефективне функціонування, стійкість та максимальний розвиток організації в умовах багатопланової конкуренції;
зберегти й ефективно використовувати ресурси та потенціал організації;

НУБІП УКРАЇНИ

- своєчасно виявити та мінімізувати комерційні, фінансові і інші ризики в управлінні організацією;
- сформувати адекватну сучасним, постійно мінливим умовам господарювання, систему інформаційного забезпечення всіх рівнів

управління, що дає змогу своєчасно адаптувати функціонування організації до трансформаційних змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі [7].

НУБІП УКРАЇНИ

Важливо також при проведенні контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками використовувати інформаційні технології. Вони можуть стати для контролера ефективним інструментом, який дає йому змогу не лише мінімізувати витрати часу, а й здійснити більш ретельну перевірку, що сприятиме підвищенню якості контролерського звіту (висновку) з рекомендаціями за напрямками і засобами поліпшення фінансово-господарського становища підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

Застосування на практиці комп'ютерних програм дасть низку переваг та додаткових можливостей, а саме:
можливість збільшення вибірки контролю інформації щодо розрахунків, що дозволить підвищити надійність висновків контролю;

НУБІП УКРАЇНИ

можливість контролю над обробкою журналів, форм звітності та первинних документів;
підвищення ефективності контролю за рахунок скорочення строків перевірки та трудовитрат;

НУБІП УКРАЇНИ

можливість визначення відхилень від планових показників і визначення основних чинників, що вплинули на таке відхилення;

НУБІП УКРАЇНИ

можливість звірки та взаємозв'язку форм звітності, отриманих з комп'ютерної бухгалтерської програми, і даними, отриманими з програми [8, с. 323].

Таким чином, розвиток контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками доцільно здійснювати у таких напрямках:

- удосконалення нормативно-правового забезпечення контролю розрахунків та заборгованості;

- створення відділу внутрішнього контролю на підприємстві та налагодження контролю за розрахунками з постачальниками та за сумнівною і безнадійною заборгованістю;

- підготовка та застосування документації, що впливає на якість контролю та сприяє більш ефективній оцінці отриманих доказів та висновків;

- використання інформаційних технологій у процесі проведення контролю розрахунків.

3.3 Узагальнення матеріалів контролю та шляхи покращення розрахунків з постачальниками та підрядниками

Звіт контролера розрахований на вузьке коло користувачів. До основного із найважливіших етапів перевірки у досліджуваного підприємства відносять процес формування результатів та висновків про діяльності суб'єкта господарювання. Окрім цього повинні бути розроблені заходи, які направлені на те, щоб були усунені недоліки по даним обліковим аспектам та направлені на організацію та прийняття управлінських рішень щодо них.

У звіті за результатами перевірки повинні наводитися короткий аналіз фактів та порушень, які було встановлено внаслідок контролерської перевірки. Висновок, який сформовано по підсумку інвентаризації не повинне передавати зміст перевірки та в свою чергу, має бути покликаний надати реальний стан діяльності підприємства та стану розрахункової дисципліни підприємства.

Оцінювати недоліки контролер повинен об'єктивно, при цьому слід вказати розміри матеріальних збитків, втрат. У звіті за результатами перевірки повинна наводитися інформація про основні факти та положення перевірки [1].

Пропозиції по результатам перевірки мають направлятися на те, щоб були усунені виявлені порушення та недоліки та покращення діяльності суб'єкта господарювання.

До структури звіту входять три основні розділи:

1. Розділ, у якому наводиться загальна відомість стосовно перевірки. До такої інформації відносять підставу про проведення перевірки, назву та номер договорів; мету перевірки, обсяги інформації, яка буде перевірятися; термін проведення перевірки; обсяги та зміст процедур, які використовувались при перевірці.

2. Розділ, у якому охарактеризовано систему внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Даний розділ присвячено організаційній структурі суб'єкта господарювання, його внутрішній системі контролю. Окрім цього у даному розділі повинна розкриватися інформація про основні недоліки внутрішньої системи контролю, що в свою чергу впливає на суттєві викривлення у фінансових звітах.

3. Розділ, у якому формуються результати процедур, які було виконано у контексті отримання доказів. Також зазначаються усі виявлені помилки. У кінці обов'язкового повинні зазначатися рекомендації, щодо виправлення помилок.

Можемо виділити основні вимоги, які пред'являються до кінцевих документів перевірки:

- вимога, яка пов'язана із тим, що необхідно розпочинати формування висновків, виходячи із наявної інформації та поступово переключатися на нову інформацію;

- вимога, яка пов'язана із тим, що звітний матеріал повинен відповідати зазначеним у договорі умовам;

- вимога, яка пов'язана із дотриманням конфіденційності контролерських звітів та фінансово-господарської частини висновків;

- вимога, яка пов'язана із тим, що записи повинні бути логічними, стислими, лаконічними та тактовними;

НУБІП України — вимога, яка пов'язана із тим, що текст у документах кінцевих повинна бути чіткою та достовірною. Окрім цього повинно бути однозначне висловлювання суджень;

— вимога, яка пов'язана із тим, що документи повинні бути оформлені грамотно та культурно;

НУБІП України — вимога, яка пов'язана із тим, що будь-які надані клієнтам матеріали мають бути високої якості.

З метою покращення системи управлінського обліку розрахунків з підрядниками, доцільно провести деякі зміни, а саме:

Н -по-перше, ефективніше проводити аналіз складу і структури кредиторської заборгованості за постачальниками, а також щодо термінів утворення заборгованості або термінів її можливого погашення, що дозволить своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вживати заходів щодо її стягнення;

Н -по-друге, контролювати оборотність кредиторської заборгованості, а також стан розрахунків щодо простроченої заборгованості, так як в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально отримує лише частину вартості поставленої продукції, тому необхідно

Н розширити систему авансових платежів;

Н -по-третє, на високому рівні організувати роботу з договорами, щоб в картці клієнта відрізнити працює він під реалізацію або за системою передоплати;

Н -по-четверте – здійснювати контроль кредиторської заборгованості та розмірів заборгованості окремих кредиторів, строків погашення боргів за графіком сплати [5, с. 240].

Г. В. Власюк також приділив увагу управлінському обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і запропонував для полегшення ведення

Н обліку кредиторської заборгованості за конкретними договорами, ввести в План рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Кредиторська заборгованість». І зазначив такі субрахунки:

Н - 101 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з вітчизняними постачальниками»;

- 102 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з іноземними постачальниками»;

Н - 103 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з вітчизняними постачальниками»;

- 104 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з іноземними постачальниками».

Науковець зазначає, що саме за допомогою цих субрахунків полегшується

Н робота бухгалтерів і не потрібно аналізувати кожний договір та вибирати кредиторську заборгованість на 631 субрахунку. Тому, що цей аналіз буде накопичуватись на позабалансових субрахунках – конкретно за кожним договором.

Н Ці позабалансові рахунки допомагають стежити за кредиторською заборгованістю, контролювати терміни її сплати, показують всю картину щодо заборгованості за кожним договором, що дає змогу більш ефективно планувати розрахунки з постачальниками та підрядниками [3, с. 42].

Н М. Д. Біляк для вдосконалення ведення обліку з постачальниками та підрядниками запропонував ввести документ – «Реєстр документів до сплати», де вказані розрахунки постачальників та терміни їх сплати, кінцеве сальдо за кожним рахунком.

Н Зведений «Реєстр документів до сплати» показує реєстр рахунків за кожним постачальником і підрядником та має інформацію про те, за що платить підприємство, які строки оплати та відображає залишок за кожним рахунком на кінець дня і має накопичувальну інформацію на кінець місяця. Цей документ дає змогу контролювати кредиторську заборгованість за конкретним рахунком від постачальника та підрядника [1, с. 25].

Н Для поглиблення інформативності управлінського обліку стану розрахунків із постачальниками чи підрядниками необхідно застосовувати аналітичну таблицю, де буде висвітлюватись заборгованість кожного

Н постачальника за договорами, термінами погашення заборгованості за графіком та фактично.

Така форма дає змогу визначити за кожною операцією, здійсненою з постачальниками і підрядниками, дотримання встановлених у договорах термінів постачання товарно-матеріальних цінностей (виконання робіт) і своєчасність розрахунків з ними.

Н При раціональній організації управлінського обліку, кредиторська заборгованість може стати додатковим та відносно дешевим джерелом залучення ресурсів.

Саме через те, як будуються відносини з контрагентами, узгоджуються умови договорів, контролюються строки поставки та оплати, в найбільшій мірі залежить ефективність використання отриманих ресурсів.

Н Для реалізації даних функцій на великих підприємствах доцільно створити спеціалізований відділ кредитного контролю, в основу діяльності якого покласти принцип незалежності.

У роботі відділу важливо поєднати прагнення підтримувати комерційні стосунки з клієнтами із зусиллями, спрямованими на повернення боргів.

Н Облік розрахунків з підрядниками не є досконалим, і його дослідженню потрібно приділити більшу увагу. Тому що підприємства постійно ведуть

розрахунки з постачальниками за придбані в них основні засоби, сировину, матеріали й інші товарно-матеріальні цінності і послуги.

Вищевикладені пропозиції будуть сприяти вдосконаленню організації розрахунків та їх обліку, зниженню кредиторської заборгованості і зміцненню фінансового стану підприємства.

Н Впровадження ефективної системи управління заборгованістю дасть можливість підприємству контролювати та погашати її в установлені строки.

У такому випадку залучені кошти будуть виступати для підприємства додатковим та відносно дешевим джерелом його фінансування.

Н Впровадження ефективної системи управління заборгованістю дасть можливість підприємству контролювати та погашати її в установлені строки. У такому випадку залучені кошти будуть виступати для підприємства додатковим та відносно дешевим джерелом його фінансування.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

В умовах наявної кризи неплатежів в Україні безконтрольне зростання торговельної заборгованості стає поширеним явищем. розрахунки із дебіторами і кредиторами на вітчизняних підприємствах мають не зовсім позитивну характеристику, оскільки мають місце значні суми заборгованості і тривалі терміни її порашення. одним з найбільш складних і суперечливих питань, що зумовлені проблемою неплатежів, є постановка правильно організованого контролю над торговельною кредиторською заборгованістю, який передусім повинен сприяти недопущенню прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до стану безнадійної.

НУБІП України

Дослідження питань методології обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками у ТОВ «Дад» дозволило зробити висновок:

Постачальники — це юридичні і фізичні особи, які здійснили для підприємства поставку виробничих запасів, малоцінних і швидкозношуваних предметів, необоротних активів чи інших цінностей. За поставку виникли зобов'язання, які підлягають оплаті. Підрядники — це юридичні та фізичні особи, які виконали для підприємства будівельні, ремонтні чи інші роботи. На відміну від постачальників підрядні організації виконують для замовників будівельні роботи, а також роботи і послуги виробничого характеру – ремонтні роботи, внесення добрив, технічне обслуговування тощо. Взаємовідносини між підприємствами регулюються двосторонніми угодами, що мають своє відображення в бухгалтерському обліку.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зобов'язання класифікується як поточне, якщо воно бути погашене протягом операційного циклу підприємства або дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Усі інші зобов'язання є довгостроковими. Поточні зобов'язання - зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. До поточних зобов'язань підприємств та організацій належать: заборгованість за всіма видами платежів до бюджету, зокрема податки із заробітної плати; заборгованість із заробітної плати штатного і нештатного персоналу, із допомоги за тимчасовою непрацездатністю, за стипендіями аспірантам та уням; зобов'язання за відрахуваннями до Єдиного соціального внеску; авансові платежі, отримані від фізичних і юридичних осіб у рахунок поставок продукції, виконання робіт, надання послуг; кредиторська заборгованість постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги.

Компанія Ресурс-центр плюс працює над створенням нових та підтримкою існуючих проєктів зі сталого розвитку нашого бізнесу та громад, у яких ми живемо і працюємо. Продукція фірми виробляється на майже 900 заводах, у

більш ніж 200 країнах світу, і усюди ми налагодили тісні зв'язки з громадами. Ми всебічно зацікавлені в економічному добробуті та стабільному зростанні цих громад.

Дані дозволили сформувані наступні висновки стосовно діяльності ТОВ «Ресурс Центр Плюс»: отримання чистого прибутку протягом 2018-2020 рр. та зростання даної суми у 2020 р. на 4448 тис. грн. або на 162,99%; окрім цього спостерігаємо зростання чистого доходу (виручки) від реалізації на 71493 тис. грн. або на 25,64% та собівартості реалізованої продукції на 50923 тис. грн. або на 25,25%, що являється негативним моментом у діяльності та свідчить про те, що підприємство почало виробляти більш дорогі продукцію. Порівнюючи з 2018 р. величина доходу зросла на 13096 тис. грн.; відбулось зниження суми основних засобів на 7018 тис. грн. або на 23,07% у 2020 р. та у 2019 р. на 1464 тис. грн.; відбулось зниження суми у 2019 р. необоротних активів на 4632 тис. грн. або на 27,42% та оборотних активів на 8420 тис. грн. або на 2,53% та у 2019 р. оборотні активи зросли на 7420 тис. грн. та необоротні – на 4632 тис. грн.

При організації бухгалтерського обліку на ТОВ «Ресурс центр плюс» керуються рядом нормативно-правових актів різного підпорядкування, основними з яких є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування, Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку окремих об'єктів обліку, в тому числі основних засобів, нематеріальних активів, запасів, витрат.

Для здійснення аналітичного обліку розрахунків за кожним постачальником та підрядником, а потім відповідно до кожного документа на сплату, потрібно внести корективи у відомість 3.3 Журналу 3: колонку «Постачальник» розмістити перед колонками «Реєстраційний номер» і «Номер документа, дата». Групування заборгованості на основі терміну та умов погашення в аналітичній таблиці сприятиме зростанню ефективності облікової

Н роботи з постачальниками та підрядниками. Для більш повного відображення фінансового стану підприємства доцільно доповнити Баланс (Звіт про фінансовий стан) інформацією про прострочену кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Атамас Н. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посіб. / Н. Й. Атамас. К. : ЦУЛ, 2015. 390 с.

2. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. / М. І. Беленкова. К. : Ліра-К, 2014. 402 с.

3. Блакита Г. В. Бухгалтерський облік : практикум / Г. В. Блакита. – К. : ЦУЛ, 2011. 152 с.

4. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. К. : ЦУЛ, 2015. 570 с.

5. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємства : навч. посіб. / Ю. А. Верига. К. : ЦУЛ, 2014. 264 с.

6. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посіб. / Ю. А. Верига. К. : ЦУЛ, 2015. 315 с.

7. Верига Ю. А. Плани рахунків бухгалтерського обліку підприємств та організацій, суб'єктів малого підприємництва, бюджетних установ, банків: коментар: [практ. посібник] / Ю. А. Верига, Г. І. Зима, Н. О. Кулявцев. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 276 с.

8. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч.-практ. посіб.) / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шил.– К.: ЦУЛ, 2015. 536 с.

9. Вещунова М. Л. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / М.Л. Вещунова. М: Фінанси і статистика, 2013. с. 145

10. Виноградова М.О. Аудит: навчальний посібник / М.О. Виноградова. К.: ЦУЛ, 2014. 500 с.

11. Владика О. Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / О. Є. Владика // Молодий вчений. 2016. № 12.1. С. 677-681. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_12_1_161

12. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. / М. П. Войнаренко. К. : ЦУЛ, 2016. 484 с.

13. Гавриловська, Л. М. Фінансовий облік – 2 [Текст] : навчально- методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л. М. Гавриловська, Т. В. Головка, А. С. Ларіонова; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». К. : КНЕУ, 2013. 280 с.

14. Гнатишин Л.Б. Організація обліку: навч. посіб. / Л. Б. Гнатишин, О. С. Прокопишин. Львів: «Магнолія 2006», 2014. 432 с.

15. Гольцова С.М. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / С.М. Гольцова. –Суми : ВТД «Університетська книга», 2012. 255 с.

16. Гонтаренко Т.О. Фінансовий облік: навчальний посібник / Т.О. Гонтаренко. Краматорськ: ДДМА, 2015. 96 с.

17. Гордієнко Н.І. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.І. Гордієнко. К.: ХНАМФ, 2016. 126 с.

18. Губачова О. М. Фінансовий облік I: завдання для контрольних робіт та методичні рекомендації щодо їх виконання / О. М. Губачова, Є. А. Карпенко. Полтава : ПУЕТ, 2014. 34 с.

19. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік : [підручник] / Й.Я. Даньків. К. : Знання, 2013. 469 с.

20. Демченко Я. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / Я. М. Демченко, В. М. Прехорова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 1. С. 96-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_1_11.

21. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. Навч. посіб. / І.В. Жолнер. К.: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.

22. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності [Текст] : навч. посібник / А. Г. Загородній [та ін.] ; Львів. політех. Львів : Львівська політехніка, 2014. 215 с.

23. Зима Г. І. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Г. І. Зима, Ю. М. Меншикова. – Полтава : ПУЕТ, 2012. с. 450.

24. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення / Ю. Г. Кім. К. : ЦУЛ, 2014. 600 с.

25. Коблянська О.І.Фінансовий облік: навчальний посібник / О.І. Коблянська. К.: Знання, 2014. 473 с.

26. Коваль М.І. Аудит: організація і методика: навчальний посібник / М.І. Коваль, О.В. Михайленко. – К.: ВД «Персонал», 2014. 222 с.

27. Косміна Р. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік : [навчальний посібник] / Р.М. Косміна. – К. : Вища школа, 2013. – 255 с.

28. Кулинич М.Б. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / М.Б. Кулинич. Луцьк: ПФ Смарагд, 2012. 410 с.

29. Лукін В.О.Звітність підприємства: Опорний конспект лекцій / В.О. Лукін. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2014. – 164 с.

30. Макаренко А.П. Фінансовий облік 1: навчальний посібник / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Г.М. Бескоста. Запоріжжя: Запорізька ДІА, 2012. – 372 с.

31. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В.Ф. Максимова. Одеса: ОНЕУ, 2016. 670 с.

32. Марчак Н.В. Фінансовий облік. Частина 2: навчальний посібник / Н.В. Марчак. Донецьк: ДонУЕП, 2012. 60 с.

33. Милявська Е. П. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / Е.П. Милявська. Краматорськ : ДДМА, 2012. 228с.

34. Михайлов М.В. Бухгалтерський облік (теорія) : [навчальний посібник] / М.В. Михайлов. К. : Центр учбової літератури, 2013. 247 с.

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку-1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства фінансів

07.02.13 №73 URL:[http:// laws/show/z0396-99](http://laws/show/z0396-99)

36. Огійчук М. Ф. Аудит: організація і методика: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Алерта, 2012. 664 с.

37. Орлова В.К. Фінансовий облік : [навчальний посібник] / В.К. Орлова. К. : Центр учбової літератури, 2016. 510 с.

38. Петренко С.М. Аудит: теорія і практика застосування міжнародних стандартів: навчальний посібник / С.М. Петренко, І.М. Пальчун. К.: «Магнолія-2006», 2013. 440 с.

39. Плаксієнко В. Я. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах / В. Я. Плаксієнко. К. : ЦУЛ, 2014. – 464 с.

40. Погрібна О. П. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками запасів на агропромислових підприємствах / О. П. Погрібна, В. В. Матвеева-Алексеева // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки).

URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_1_3_27.

41. Податковий кодекс України затверджений Верховною радою України від 02.12.2010 №2755-VI URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>

42. П(С)БО 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>

43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996 – XIV: URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

44. Рассулова Н. В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / Н.В. Рассулова. Донецьк : [ДонНУЕТ], 2012. 193с.

45. Рудницький В.С. Організація і методика аудиту: підручник / В.С. Рудницький, З.О. Душко. К.: УБС НБУ, 2014. 479 с.

46. Смоляр Л.Г. Облік і аудит : навч. посіб. / Л. Г. Смоляр, Р. Ю. Овчарик, О. В. Кам'янська. К. : Лира-К, 2013. 616 с.

47. Ткаченко Н.М. Фінансовий облік 2: навч. посіб. / [Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк]; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. К.: Алерта, 2014. - 456 с.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України